

Angažovanost Čechů ve veřejném životě – únor 2010

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2010, v10-02
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	1. – 8. 2. 2010
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1105
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PO.45, OM.8, PV.23, PD.43
Zveřejněno dne:	11. března 2010
Zpracoval:	Jan Červenka

Součástí únorového dotazníku CVVM byly otázky, které zjišťovaly zájem českých občanů o politické dění doma i ve světě a jejich angažovanost v politickém a občanském životě.

Tabulka 1: Zájem o politiku (v %)¹

	velmi se zajímá	spíše se zajímá	spíše se nezajímá	vůbec se nezajímá	ano/ne
o politické dění v naší zemi	10	51	29	10	61/39
o politiku obecně	6	42	38	14	48/52
o politické dění ve světě	3	37	40	19	40/59
o politické dění v EU	2	28	45	25	30/70

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nevím“.

Zájem o politické dění obecně rozděluje českou veřejnost na 48 % těch, kteří se o politiku zajímají (při součtu odpovědí „rozhodně se zajímá“ a „spíše se zajímá“), a 52 %, kteří zájem o politické dění obecně dle svého tvrzení naopak nemají (součet odpovědí „spíše se nezajímá“ a „rozhodně se nezajímá“). Politické

¹ Otázka: „Jak moc se v současné době zajímáte a) o politiku obecně, b) o politické dění v naší zemi, c) o politické dění v Evropské unii, d) o politické dění ve světě?“

dění v naší zemi pak zajímá 61 % občanů, 39 % o něj zájem nejeví. Naopak jako jednoznačně menšinový se jeví být zájem české veřejnosti o politické dění v EU: zájem o něj nemá 70 % respondentů a jen tři lidé z deseti (30 %) se o politiku v EU podle svého vyjádření zajímají. O trochu vyšší, avšak stále silně menšinový zájem pak dotázaní deklarují v případě politického dění ve světě, když tři pětiny oslovených (59 %) zájem o politické dění ve světě nejeví a dvě pětiny (40 %) se o něj zajímají.

Zájem o politiku vesměs mají častěji muži než ženy. Zájem se také zvyšuje se stupněm dosaženého vzdělání či zlepšující se životní úrovni. Vyšší nezájem se pak projevuje u mladých ve věku 15-19 let.

Tabulka 2: Zájem o politiku, časové srovnání (v %)

	II/2005	II/2007	II/2008	II/2009	VI/2009	II/2010
o politické dění v naší zemi	64/36	66/34	64/36	59/41	58/42	61/39
o politiku obecně	50/50	50/50	47/53	46/53	44/56	48/52
o politické dění ve světě	50/49	44/56	40/59	45/53	44/56	40/59
o politické dění v EU	38/61	33/66	32/68	35/64	32/68	30/70

Pozn.: Podíly velmi+spíše se zajímá a velmi+spíše se nezajímá; dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Z časového srovnání lze vidět (viz tabulku 2), že aktuální zájem o politické dění za našimi hranicemi, ať už celkově nebo specificky v EU, je zřetelně nižší než před pěti lety v únoru 2005. Statisticky významné snížení zájmu o světovou a evropskou politiku bylo v šetření zaznamenáno i oproti loňsku. Naopak zájem o politiku obecně a politické dění v naší zemi se proti poslednímu výzkumu z června 2009 mírně zvýšil, i když v tom druhém případě šlo o posun pouze na hranici statistické chyby.

Tabulka 3: Jak často se věnujete...? (v %)²

	často	někdy	zřídka	nikdy
sledování informací o politice v médiích	34	37	23	6
diskutování o politice s přáteli	9	35	38	17
přesvědčování přátel, aby volili stejně	2	9	14	74
zapojování se do řešení veřejných problémů	1	12	30	56
účasti na politických shromážděních	1	7	18	74
setkávání s politiky	1	7	19	72
práci pro politickou stranu	1	2	4	92

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nevím“.

Co se týče aktivit, které občané kvůli politice vyvíjejí (viz tabulku 3), na prvním místě bylo sledování informací o politice v médiích: „často“ tak činí přibližně třetina (34 %) respondentů, „někdy“ 37 % oslovených. S přáteli se o politice „často“ baví asi tak každý desátý člověk (9 %), „někdy“ pak další o málo více než třetina (35 %) respondentů. Ostatním do výzkumu zařazeným aktivitám – přesvědčování přátel, aby volili stejně jako oni, zapojování se do řešení

² Otázka: „Řekněte mi prosím, jak často se věnujete následujícím činnostem: a) sledujete informace o politice v médiích, b) diskutujete o politice s přáteli, c) přesvědčujete přátele, aby volili stejně jako Vy, d) zapojujete se do řešení veřejných problémů, e) zúčastňujete se politických shromáždění, f) setkáváte se s politiky, představiteli státní správy a samosprávy, g) pracujete pro politickou stranu?“

veřejných problémů, účasti na politických shromážděních, setkávání se s politiky nebo práci pro politickou stranu se jinak než zřídka věnuje pouze malá část občanů a naopak většina z nich to podle vlastních slov nedělá vůbec nikdy. Odpověď „nikdy“ zvolilo vždy více než sedm z deseti oslovených právě u položek „účast na politických shromážděních“, „přesvědčování přátel, aby volili stejně“ a „setkávání s politiky“, u „práce pro politickou stranu“ to bylo dokonce více než devět z deseti dotázaných. Jen v případě „zapojování se do řešení veřejných problémů“ se podíl těch, kteří tuto aktivitu alespoň „zřídka“ vyvíjejí, těsně přehoupl přes hranici dvou pětín (43 %), byť i zde podíl odpovědi „nikdy“ tvořil jasnou nadpoloviční většinu.

Tabulka 4: Kolikrát v týdnu diskutoval o politických událostech (v %)³

	ani jednou	jednou	dvakrát	tři až čtyřikrát	vícekrát
a) s někým z rodiny	43	18	16	12	8
b) s přáteli, známými, spolupracovníky	37	21	17	14	7
c) s cizími lidmi	86	7	3	1	1
d) s osobami veřejně činnými	92	5	1	0	0

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „neví“.

Šetření dále ukázalo (viz tabulku 4), že o politických událostech lidé nejčastěji diskutují s někým z rodiny (alespoň jednou v předchozím týdnu tak učinilo 54 % respondentů) nebo s přáteli, známými či spolupracovníky (alespoň jednou s nimi politická témata rozebíralo 59 % oslovených). S cizími lidmi nebo s osobami veřejně činnými čeští občané o politických událostech diskutují jen zřídka (odpověď „ani jednou v minulém týdnu“ zvolilo 86 %, resp. 92 % lidí).

Tabulka 5: Účast na činnosti – časové srovnání (v %)⁴

	2007	2008	2009	2010
sportovní organizace	30	31	27	27
občanská (zájmová) sdružení	26	25	20	24
nadace, charitativní organizace	14	12	9	14
profesní sdružení	11	9	7	9
odbory	x	x	x	8
obecní samospráva	9	9	7	7
politické strany	7	5	4	3

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „ne“ a „neví“.

Z šetření rovněž vyplynulo, že Češi se příliš nezapojují ani do veřejného života v místě svého bydliště. Jen o málo více než čtvrtina respondentů uvedla, že se účastní činnosti sportovních organizací, a téměř čtvrtina je činná v občanských zájmových sdruženích. Do práce nadací či charitativních organizací se zapojuje 14 % lidí, 9 % se angažuje v profesních sdruženích, 8 % v odborech a 7 % v obecní samosprávě. Nejmenší účast na činnosti mají mezi sledovanými položkami

³ Otázka: Pokuste se odhadnout, v kolika dnech jste minulý týden diskutoval o politických tématech a událostech a) s někým z rodiny; b) s přáteli, známými, spolupracovníky; c) s cizími lidmi; d) s osobami veřejně činnými?"

⁴ Otázka: „Řekněte prosím, zda se v místě Vašeho bydliště účastníte činnosti a) občanských (zájmových) sdružení, b) nadací, charitativních organizací, c) profesních sdružení, d) politické strany, e) obecní samosprávy, f) sportovních organizací?"

místní organizace politických stran, do jejichž práce se v místě svého bydliště zapojují 3 % oslovených občanů.

Oproti minulému šetření z roku 2009 byl zaznamenán vyšší podíl lidí participujících na činnosti nadací a charitativních organizací (o pět procentních bodů) a občanských zájmových sdružení (o čtyři procentní body), čímž se tyto podíly vrátily na úroveň srovnatelnou s rokem 2007. Výsledky v tabulce 5 rovněž ukazují, že od roku 2007 poklesla již tak poměrně nízká účast na činnosti politických stran.